

Национальная академия наук Азербайджана
Институт философии (Азербайджан)
ГВУЗ «Ужгородский национальный университет» (Украина)
Дрогобычский государственный педагогический университет
имени Ивана Франко (Украина)
Національна академія наук Азербайджана
Інститут філософії (Азербайджан)
ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Україна)
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Україна)

**ФУНДАМЕНТАЛЬНЫЕ И ПРИКЛАДНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ:
СОВРЕМЕННЫЕ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЕ
РЕШЕНИЯ И ПОДХОДЫ**

**Сборник материалов II-й Международной
научно-практической конференции**

**ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ:
СУЧАСНІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ РІШЕННЯ ТА ПІДХОДИ**

**Збірник матеріалів II—ї Міжнародної
науково-практичної конференції**

Баку - Ужгород - Дрогобыч
Посвіт, 2017

Баку - Ужгород - Дрогобич
Посвіт, 2017

УДК 001,89(477+479.24)(08):005.745
ББК94.3
Ф 94

Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи: збірник матеріалів II-ї Міжнародної науково-практичної конференції / [редактори-упорядники А. Душний, М. Махмудов, В. Ільницький, І. Зимомря]. - Баку - Ужгород - Дрогобич: Посвіт, 2017. - 636 с.

ISBN 978-617-7401-47-5

У збірнику опубліковані статті учасників II-ї міжнародної науково-практичної конференції «Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи». В матеріалах розкриваються питання філософи, педагогіки, психології, соціології, історії, культурології, мистецтвознавства, мовознавства і літературознавства, фізичного виховання та реабілітації, біології, екології та охорони навколишнього середовища, туризмознавства, краєзнавства, політології, юридичних, економічних й природничих наук.

Видання адресоване науковцям, викладачам і студентам вищих навчальних закладів.

Редакційна колегія:

Душний А.І. - кандидат педагогічних наук, доцент, член-кореспондент Міжнародної академії наук педагогічної освіти (Україна);

Жигайло О.О. - кандидат психологічних наук, доцент (Україна);

Жовтані Р.Я. - кандидат філологічних наук, доцент (Україна);

Зимомря І.М. - доктор філологічних наук, професор (Україна);

Ільницький В.І. - доктор історичних наук, доцент (Україна);

Грибок Н.М. - кандидат педагогічних наук, доцент (Україна);

Мамедзаде І. - доктор філософських наук, професор ІФ НАН (Азербайджан);

Махмудов М. - доктор філософії, провідний науковий співробітник ІФ НАН (Азербайджан);

Медведик Ю.Є. - доктор мистецтвознавства, професор (Україна);

Мустафасев А. - доктор філософських наук, професор ІФ НАН (Азербайджан);

Пагула М.В. - кандидат педагогічних наук, доцент (Україна);

Тагієв А. - головний науковий співробітник ІФ НАН (Азербайджан),

Рецензенти:

Скотна Н.В. - доктор філософських наук, професор, ректор Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Україна).

Буніятзаде Т. - академік, дійсний член Національної академії наук Азербайджану

© Національна Академія Наук Азербайджану, 2017

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2017

© Душний А., Махмудов М., Ільницький В., Зимомря І., 2017

© Посвіт, 2017

ISBN 978-617-740147-5

Ткачов А. Компетентнісний підхід у шкільній освіті: історія розвитку та сучасні проблеми реалізації.....	345
Ткачук С. Роль виробничої практики в процесі підготовки майбутніх інженерів-педагогів харчового профілю.....	347
Томашівський С. Декоративно-ужиткове мистецтво - важливий елемент виховання та розвитку гармонійної особистості.....	350
Фартушок Л. Прогулянка та її вплив на організм дошкільника.....	351
Федина Ш. Щодо побудови моделі формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців нафтової та газової галузі у коледжах.....	353
Філь П, Войтович Н. Диференціація як одна із форм інтерактивного навчання учнів початкової школи в умовах її реформування.....	354
Філь П, Гриців Я. Критичне мислення учнів початкової школи як засіб розвитку їхніх творчих здібностей.....	357
Філь Г., Зарічна О. Метод проєктів як засіб формування пізнавально-творчих умінь учнів початкової школи.....	359
Філь Г., Козак О. Формування національно-мовної особистості в умовах модернізації початкової школи.....	362
Філь Г., Лужецька Л. Твори живопису на уроках літературного читання як засіб формування художньої культури учнів початкової школи.....	364
Філь Г., Шумило О. Розвиток зв'язного мовлення учнів початкової школи як загальнопедагогічна проблема.....	366
Фучила О. Деякі аспекти втілення Стратегічного плану грамотності у Фландрії (Бельгія).....	369
Хоменко Л. Досвід створення та використання демонстраційної наочності на уроках технологій.....	371
Цина А., Єременко О. Залежність сприйняття змісту навчання охороні праці від індивідуальних особливостей уваги студентів.....	372
Чижик Т. Значення і особливості рухової активності в розвитку дітей молодшого шкільного віку.....	374
Чорнусь С. Сучасні підходи у формуванні майбутніх викладачів професійного навчання.....	376
Чубик Х. Використання інноваційних технологій в освітньому процесі початкової школи.....	378
Чумак Л. Освітні та фахові проблеми викладання навчальної дисципліни «Зарубіжна література».....	379
Шулігіна Р. Особливості формування іміджу майбутнього вчителя.....	382
Юрченко А. Візуалізація як основа формування знань та умінь майбутніх вчителів.....	385
Яковлева В. Сучасні науково-практичні підходи до формування життєвої компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів.....	387
Яременко-Гасюк О. Про важливість емоційно-творчого компоненту у системі формування перекладацької компетентності студентів нефілологічних спеціальностей.....	388
Яшук С. Сучасні технології навчання у професійній підготовці викладача вищої школи.....	391

ТУРИЗМОЗНАВСТВО. КРАЄЗНАВСТВО

Гришко С., Стецишин М., Балховітін А. Значення лісосмуг для степів Північно-Західного Приазов'я.....	394
Гришко С., Стецишин М., Белогурова Ж. Лісові масиви Богатирського лісництва як лісокультурні ландшафти Південного Степу України.....	396
Гулик В. Роль туризмознавства та краєзнавства у процесі фахової підготовки майбутній «Організаторів подорожей (екскурсій).....	398

процес виродження нації в Україні не зупинено, а здоров'я учнів залишається вкрай незадовільним, то, напевне, разом з перебудовою вищої ланки освіти, а, можливо, і змісту освіти середньої загальноосвітньої школи, повинна покращитися підготовка учнів до ведення здорового способу життя.

Розв'язання цих завдань, на наш погляд, сприяло б підвищенню рівня підготовки учнів до ведення здорового способу життя, покращанню їхнього здоров'я, підвищенню рівня працездатності і збільшенню тривалості життя, а в цілому - призупиненню процесу виродження нації.

Олена ЯРЕМЕНКО-ГАСЮК
(Київ, Україна)

ПРО ВАЖЛИВІСТЬ ЕМОЦІЙНО-ТВОРЧОГО КОМПОНЕНТУ У СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Розширення міжнародних зв'язків та входження нашої країни у світове співтовариство зробило вивчення іноземної мови нагальною проблемою сьогодення. А практичне володіння іноземною мовою разом з формуванням перекладацької компетентності стали значущими як в контексті розвитку особистісних, так і професійних якостей студентів нефілологічних спеціальностей. Світ йде шляхом міжкультурної комунікації, тому знання іноземних мов сьогодні і такий «вид медіації» [3,43], як переклад, є не тільки культурною, але й економічною потребою.

Глобальні зміни, що відбуваються в нашому суспільстві - розширення контактів, вихід на зовнішньоекономічну арену, створення спільних підприємств - спричинили нову хвилю зацікавленості до традиційної проблеми вдосконалення навчальної діяльності, що стоїть перед вищою школою, пов'язавши її із питанням розробки інформаційно-освітнього середовища, яке, згідно досліджень багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців (М. І. Жалдак, В. П. Зінченко, Г. М. Клейман, Ю. І. Машбиць, Н. В. Морзе, Ю. С. Рамський, В. А. Стародубцев та інших), становитиме оптимальний засіб реалізації ідеї переходу від пасивних форм засвоєння матеріалу (слухання лекції, читання підручників тощо) до активних його форм (де студент є суб'єктом навчальної діяльності). «Хвиля інтересу до використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі була викликана насамперед розширенням функціональних дій персонального комп'ютера (структурування гіпертексту, використання мультимедійних засобів навчання, Інтернет і т.ін.)» [1,4]. Тобто, зараз є можливість творчо вирішувати «не тільки ті сторони навчальної діяльності, що легко піддаються формалізації, але й складні питання оптимізації шляхів засвоєння знань» [1,4]. І, на наш погляд, цим слід скористатися у викладанні такої дисципліни, як переклад для студентів нефілологічних спеціальностей.

Практика викладання іноземної мови доводить, що при використанні інформаційно-комунікаційних технологій в процесі навчання зростає зацікавленість процесом і задоволеність результатами навчальної діяльності, а отже, поліпшується емоційний стан студентів, адже спілкування та навчання базується на спільній діяльності. Серед низки функцій, які можуть виконувати такі технології є й мотивуюча функція, яка окрім вищезазначених чинників сти-

мулює навчально-пізнавальну діяльність «шляхом створення ефекту «емоційного» занурення у навчальний матеріал» [2,50].

Слід підкреслити той факт, що емоційні (афективні) фактори взагалі є надзвичайно важливими для будь-якого навчання. Ці фактори тісно пов'язані з поняттям афективного фільтру, яке ввів американський лінгвіст Стівен Крашен. Він зазначав, що ряд «афективних змінних» грає стимулюючу, але не причинну роль в навчанні другої мови. Ці змінні включають в себе: мотивацію, впевненість в собі і рівень тривожності. Вчений стверджує, що студенти з високим рівнем мотивації, впевненості в собі, гарною самооцінкою і низьким рівнем тривожності краще пристосовані для досягнення успіху в навчальній діяльності, а отже й у вивченні іноземної мови. Низька мотивація, низька самооцінка, негативне відношення до навчання, викладача та інших студентів і високий рівень тривожності можуть об'єднатися та «відкрити» вплив афективного фільтра, утворюючи «ментальний блок», який запобігає когнітивному сприйняттю інформації при вивченні іноземної мови. Іншими словами, коли фільтр «відкритий» частка засвоєної інформації знижується відповідно знижується і ефективність формування вмій та навичок, що перешкоджає якісному засвоєнню будь-якої дисципліни. Отже, позитивний вплив є необхідною (але не достатньою) умовою надбання умінь й навичок з перекладу та використання мови.

Згідно ще однієї лінгвістичної гіпотези про поріг активації канадського нейролінгвіста та викладача Майкла Парадиса, лінгвістичний образ слова чи фрази, що завжди зберігається в мозку людини, потребує певну кількість позитивного нервового імпульсу для активації, і ця кількість називається порогом активації. Кожен раз, коли імпульс активовано, поріг знижується, але він знову підвищується, якщо деякий час не активувати афективний бік процесу навчання.

Зважаючи на вищезгадане, можна зробити висновок про необхідність пошуку нових, нетрадиційних форм діяльності, стратегій та прийомів, що сприяють стимулюванню мотивації студентів та зниженню «афективного бар'єру» або «порогу активації» студентів, а отже рівня їх тривожності [3,71].

На наш погляд саме застосування сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій, які дозволяють в якості джерел інформації використовувати: бази даних; інформаційно-довідкові та пошукові системи; електронні підручники, практикуми, довідники та енциклопедії; інтернет-ресурси тощо; та розширюють інструментарій навчальної діяльності (комп'ютерні тренажери, контролюючі програми), засоби комунікації (локальні комп'ютерні мережі, Інтернет-сервіси, Інтернет-офіси, хмарні сховища даних, електронна пошта, віртуальні диски, флешки тощо) несе величезний потенціал у вирішенні цих проблем.

Але надмірність інформації також шкідлива, тому багато зарубіжних авторів (Кірстен Малмкеер, Ентоні Пім, Гідеон Тори, Крістіна Шефнер, Вольфрам Уїллс та інші) рекомендують уважно вибирати та планувати зміст навчання, оскільки ефективна іншомовна підготовка студента нефілологічних спеціальностей як творчої особистості можлива лише за умови дотримання балансу між творчим та нормативним характером навчальної діяльності, особливо такої діяльності як переклад. «Внаслідок інтерактивності перекладу, здатність його здійснення студентом формується через зворотний зв'язок із середовищем, що тісно пов'язано з нормами, які визначають поведінку перекладача у кожній ситуації» [3,70]. Отже, надмірне абстрагування, теоретизація та залежність від норм може спричинити пригнічення креативності, яка є важливим підґрунтям перекладу як творчого процесу [3, 71].

Для того, щоб протидіяти такому пригніченню ізраїльській вчений Гідеон Торі рекомендує

• уникати ранньої спеціалізації майбутніх перекладачів, адже спеціалізація зменшує здатність до широкого світосприйняття, а отже й адаптивність й гнучкість майбутньою перекладача;

• забезпечити їм зворотний зв'язок із різними соціальними джерелами: творчо налаштованими викладачами та студентами;

• аналізувати давні та сучасні переклади, не оцінюючи їх надто прискіпливо, розвиваючи у студентів плюралістичний світогляд щодо можливих варіантів перекладу, не забуваючи що кожен з них може бути правомірним, згідно тих чи інших норм [9].

І, звичайно ж, максимально враховувати творчо-емоційні чинники у процесі навчання перекладу. Адже, як зазначає американський професор Дуглас Робінсон:

1. Перекладач більше має справу з людьми, а ніж з словами.

2. Перекладач більше має справу з роботою, яку роблять люди та з їх світоглядом аніж зі знаковими системами.

3. Перекладач повинен більше покладатися на творчу уяву, ніж на правила, якими регулюється будова тексту.

4. Перекладач більше схожий на актора чи музиканта, ніж на магнітофон.

5. Перекладач, навіть вузько фахових технічних текстів, більше схожий на поета або прозаїка, ніж на машину для перекладу [7].

Новітні комп'ютерні технології та реалізація потенціалу інтерактивних можливостей цього нового дидактичного засобу разом з належною організацією навчального процесу, стимулюючи емоційно-творчі чинники діяльності, мотивуючи подальше пізнання, може слугувати цілі формування іншомовної компетентності та перекладацьких навичок для студентів нефілологічних спеціальностей, адже іноземна мова усвідомлюється як засіб спілкування, засіб взаєморозуміння і взаємодії людей, засіб залучення до іншої національної культури і як важливий засіб для розвитку інтелектуальних здібностей студентів, їх творчого потенціалу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу: навчальний посібник / А. В. Мамрак. - К.: Центр убової літератури, 2009. - 304 с.

2. Мультимедійні системи як засоби інтерактивного навчання: посібник / М. І. Жалдак, М. І. Шут, Ю. О. Жук, Н. П. Дементівська, О. П. Пінчук, О. М. Соколик, П. К. Соколов / [за ред.: Ю. О. Жук]. - К.: Педагогічна думка, 2012. - 112 с.

3. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності: підручник для студ. Вищих заклад. Освіти за спеціальністю «Переклад» / Л. М. Черноватий. - Вінниця: Нова Книга, 2013. - 376 с.

4. Malmkjer K. Translation Competence and the aesthetic attitude. Beyond Descriptive Translation Studies. Investigations in homage to Gideon Toury / Kirsten Malmkjer; Edited by Anthony Pym, Miriam Shlesinger, Daniel Simeoni. - Amsterdam and Philadelphia, PA: John Benjamins, 2008. P. 293-309.

5. Paradis M. Linguistic, psycholinguistic and neurolinguistic aspects of «interference» in bilingual speakers: The Activated Threshold Hypothesis / Michel Paradis // International Journal of Psycholinguistics 9. - 1993. - P. 133-145.

6. Pym A. Translation and Text Transfer: An Essay on the Principles of Intercultural Communication / Anthony Pym. - Frankfurt am Main: Peter Lang, 1992. - 216 p.

7. Robinson D. Performative Linguistics: Speaking and Translating as Doing Things With Words / Douglas Robinson. - London - New York: Routledge, 2003. - 168 p.

8. Schaffner Ch. Developing Translation Competence | Christina Schaffner, Adab Beverly. - Amsterdam - Philadelphia: John Benjamins, 2000. - 188 p.
9. Toury G. Descriptive Translation Studies and Beyond | Gideon Toury. - Amsterdam - Philadelphia, PA: John Benjamins, 1995. - 224 p.
10. Wilss W. Knowledge and Skills in Translator Behavior | Wolfram Wilss. - Amsterdam - Philadelphia, PA: John Benjamins, 1996. - 166 p.

8. Schaffner Ch. Developing Translation Competence I Christina Schaffhe, Adab Beverly. - Amsterdam - Philadelphia: John Benjamins, 2000. - 188 p.

9. Toury G. Descriptive Translation Studies and Beyond / Gideon Toury. - Amsterdam - Philadelphia, PA: John Benjamins, 1995. - 224 p.

10. Wilss W. Knowledge and Skills in Translator Behavior I Wolfram Wilss. - Amsterdam - Philadelphia, PA: John Benjamins, 1996. - 166 p.

Сергій ЯЩУК
(Умань, Україна)

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Оскільки освітньо-професійна програма підготовки магістра, зокрема технологічної освіти, у вищій школі передбачає засвоєння теоретичного блоку та практичного, то формування професійно-педагогічної компетентності майбутніх викладачів загальнотехнічних дисциплін та методики навчання технологій є процесом, систематичним й поступовим, який вимагає застосування технологій навчання, які б забезпечували результативність цього процесу. З цією метою якісну професійну підготовку магістрів технологічної освіти можна досягти лише за умови впровадження сучасних педагогічних технологій, серед яких: особистісно орієнтована, проектна, тренінгові, а також технології контекстного, позиційного та подієвого навчання.

Особистісно орієнтована технологія, як зазначають науковці, передбачає організацію навчання на засадах глибокої поваги до особистості магістранта, врахування його індивідуальних особливостей, ставлення до нього, як до свідомого суб'єкта навчально-виховної взаємодії.

Проектна технологія надає перетворювально-діяльній та творчій спрямованості набутих знань майбутньому викладачеві загальнотехнічних дисциплін та методики навчання технологій.

Проектуючи моделі, він вчиться застосовувати знання для створення нового, тобто змінювати реальну дійсність. Недооцінка педагогікою значення цього процесу призводить до розриву теоретичних знань випускника та його практичних умінь. Вивчення, а потім проектування та моделювання техніко-технологічних закономірностей дозволяє скоротити цей розрив.

Підготовка викладачів за тренінговими програмами, як зазначає Г. Романова [2], - це комплексний процес досягнення запроєктованих змін у когнітивному, афективному та поведінковому досвіді тих, хто реалізує діяльність викладання.

Тренінгова форма дає змогу будувати навчальну діяльність слухачів на підставі їхнього власного досвіду відповідно до потреб аудиторії з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей викладачів та соціально-психологічних властивостей тренінгових груп, що є втіленням суб'єктно-продуктивного підходу і відповідає загальним принципам андрагогіки як науки про навчання дорослих.

Основні положення технології контекстного навчання розроблялися в науково-педагогічній школі професора А. Вербицького. Доведено, що у традиційній дидактиці на основі